

A „megkettződés varázslatának” élménylírája

Kégl Ildikó–Filip Tamás: *Kétszemélyes ország*

Parnasszus Könyvek, 2025

Két költő egymásra találásának, egymásra hangolódásának és feltétel nélküli összetartozásának boldog eksztázisát megénekelő költeményeit kapja ajándékba az olvasó Kégl Ildikó és Filip Tamás *Kétszemélyes ország* című közös kötetében, amely a Parnasszus Könyvek gondozásában láttott napvilágot.

Kégl Ildikó író, költő, kritikus és irodalomszervező 20, Filip Tamás költő, szerkesztő 29 verse élménylír, amelyben a vonzalom megjelenítése metaforákkal és érzékletes képekkel valósul meg a vágy, a test és a lélek, a belső összhang komplexitásában. A két szerző a valóságmozgatók sűrítésével és egyedi nyelvi kifejező eszközök segítségével kelt érzelmi gondolati-esztétikai reakciót az olvasóban. Olvasás közben eszembe jutott Hamvas Béla egy igazán ideillő mondata: „A szerelem a megkettződés varázslatának entuziazmusában az eredeti egység helyreállításának szenvedélye.” A 49 vers a szerelem misztériumának embergazdagító voltát tárja fel, mindkét költő opusaiban a szexualitás, a szeretet és a spiritualitás transzcendens összekapcsolódása történik, amely egyúttal a szabadság megélésének útja. Ezen az úton pedig közös életterükben lehetővé teszik az álszemérem elhessegetését, érzéseiket a maguk tiszta valóságában fogalmazzák meg.

Kégl Ildikó vallomások szenvedéllyel tárja elénk a megismerés, a vágy felszabadító örömét, s így szólal meg kötetnyitó versében. „Villámfényű, tajtékzó / gyönyörrel áldozok neki, / aki már akkor beengedett, / amikor még nem / tudtam, hogy hozzá indulok”. A beteljesült kap-

csolat megújuló erőforrás Filip Tamás számára is... „oly fenséges / ahogy fényeddel kivilágítod / szívemben az ereket”, s az *Élet vize* gyönyörű soraiban sem véletlen József Attila *Ódájának* említése. Mindkét alkotó írásaiban a misztikus erotika túllép a testi élvezeten, ebben a csodálatos szeretetközösségben test és szellem elválaszthatatlanul együtt érez az élet minden pillanatában.

Halmai Tamás méltatásában úgy reagál Kégl Ildikó és Filip Tamás közös költői varázslására, hogy viszonyukban „sebesen és egyöntetűen lelték meg újdonság sorsállapotukat – s becézik és óvják egymást költeményeik is”. A képek, az élményfolyamatok, az állítások egy sajátos asszociációs hálót alkotnak, amelyben mindig érezzük a lírai „én” érzékeny jelenlétét, tudjuk, hogy valamiféle révületre van szükség ahhoz, hogy a teremtő látomásban megtörténjen az áhítat, az elragadtatás kiéneklése. Ez teszi lehetővé a vershelyzetek és a megszólalásmód teljesen egyedi hangvételi megvalósulását. Kégl Ildikó csodálatos verse a *Hamvázó-szerda*, már címadásában is bűnbánat helyett a lelki megtisztulás tudatában veti „máglyára az / összes lejárt szavatosságú vallomást”, mindent elfelejt a múltból, „leég a jelenről a múlt”, s ennek a felszabadító érzésnek birtoklásában beteljesedik Szepes Mária egy gondolata: „Én vagyok az örök Te, amely örök sebedet gyógyítja.”

A visszaemlékezés a versben töredékes élményeket hoz felszínre, választ próbál adni az emberi lét mélyebb kérdéseire. A megszólalásmódot személyesség és intimitás éppúgy jellemzi, mint a pillanatnyi

hangulatok megragadása, s belső, mono-
lóg-szerű elmélkedések.

A szövegimmanens lírai értelmezés a szöveg belső logikájából és a szövegszer-
vező elemek viszonyulásából eredeztet-
hető, így az összefüggésekre támaszkodva
tudjuk feltárni a versmondanivaló lényeg-
gét. „Hát legyen. Feltérdelni / magzatpóz-
ból: igen. / A feltámadást is akarni kell”
– fogalmaz Filip Tamás hittel és meggyőző-
déssel. A teremítő képzelet szerepe meg-
kérdőjelezhetetlen a poétikai képalkotás-
ban, így jutunk el például a kelet szibériai
Ojmjakonba, amely a Föld leghidegebb
pontja, csak azért, hogy a tisztaságot, időt-
lenséget megtestestítő kristályos hó hirte-
len megolvadjon, úgy, ahogy a képzelet
megvalósítja önmagát. „Legyél te is fehér
hó. / Győzedelmeskedj az idő felett...
Csak a tűz legyen vörös, / a napkelte, az
alkony / És az utolsó pohár bor, / amit
veled este megiszom.”

A metaforákkal megteremtett élmény-
sűrítés uralja ezt a közös versbeszédet,
amelyet minden esetben átítat a társhoz
való kötődés szépsége, az odaadás felhőt-
len öröme. Ebben az idealizált világban is
tudjuk, bár a szerelem sokszor megféle-
kezés minden másról, ami rajta kívül van,
igazat kell adnunk James Arthur Bald-
win afroamerikai költőnek és esszéistá-
nak, amikor beismeri, hogy „a szerelem
harc; a szerelem háború: a szerelem fel-
nőtté válás”.

Kégl Ildikó és Filip Tamás már a valódi
felnőtté válás korszakában vannak, meg-
osztották és jobbá tették önmagukat és
partnerüket úgy, hogy ezáltal jobbá tet-
ték a világot. A tartalomkapcsolatok csodá-
kat tárnak fel: a lírai „én” és a te egymás
felé közeledik, egy szent hely felé, ahol
a lírai „én” királynőként viselkedik, a sze-
retet misztériuma pedig annyi, hogy ket-
ten haladnak a „mi” felé. Ez maga a szent
hely. Azt hiszem, valójában már sikerült
odaérniük.

A *repülés esztétikumában* az ihletett lel-
kiállapot felértékelődik, Kégl Ildikó lábait
már a szárnya viszi, amióta a kedvese meg-

tanította repülni. „Nem félek, hogy / elol-
vadnak szárnyaim... legfeljebb / maga-
sabbra rajzolom a Napot, / s szerelmünk-
ből / röptöm ívével a világ repedéseibe /
fényt csurgatok.”

A szabad asszociációs módszerrel a me-
taforizálás az „én” -t, a körülvevő világot,
az érzékelt, észlelt és gondolati viszonyo-
kat gazdagítja, a kontextust minden irány-
ból körüljárhatóvá teszi. Nem véletlen,
hogy Filip Tamás Marc Chagall szürreális
álomvilágát idézi a *Szerelem-kék* megírásá-
hoz, hiszen a kék és az arany, mint a bol-
dogság, a tisztaság, a beteljesülés árnya-
latai időn túli messzeségekbe röpíti őket.
Filip Tamás így évődik kedvesével biz-
tos válasz reményében: „Ugye, mi is repü-
lünk? Ugye, mi is / szeretjük egymást
annyira, mint ők? / Hogy méltók legyünk
az ecsetre, ha / minket is megszólítana
egy festő.”

Világ-lélek-viszonyulások-idődimen-
ziók határolják a 11 részes *Máglyaéletet*,
ahol a szerelem minden megpróbálta-
tást átvészel, az érzés és a kötődés meg-
változtathatatlan, a múlt minden fájó pil-
lanata elszáll, amikor a Filip Tamás ki-
mondja a bizonyosságot: „Ami volt, minék
fájjon, / ha megtalál az Egy.” Az elragadta-
tás, a szenvedély éppúgy része az életünk-
nek, mint a mértéktartás, a józan mérlege-
lés, így egy cseppet sem lepődünk meg,
amikor egy nagyon hétköznapi, konyhai
kép tárul elénk, a szépsége pedig abban
rejlik, hogy a legprózaibb dolgok is kellő
emelkedettséggel jelennek meg, tovább
erősítve az összetartozás, az ihletettség,
az elfogadás állapotát. „Egy bugyi az asz-
talon... megmarkolom és beleszippan-
tok. / Jótétemény ez a költészetemnek.”
A szeretett nő beengedte közös életükbe
a napsugarat, ott ül a tenger déli partján,
papírcsónakot bocsát a vízre, oda, ahol
a „hullámok ölen / egyensúlyoznak a ne-
ked szánt szavak... / de ne félj, nem sülly-
yednek el, / csak az óceán akarja kimon-
dani őket”.

A *Kétszemélyes ország* különlegessége
a két szerző verseinek angol nyelvű tolmá-

csolása. Gyermán-Tóth Márta érzékeny, igényes fordítása csak fokozza az esztétikai élvezetet. Felejthetetlen élmény volt Kégl Ildikó és Filip Tamás vallomásos poétikai tartalmainak megismerése. Érzelmileg, lelkileg sokat gazdagodtam, így

írásom végén Martin Buber vallásfilozófus egy gondolatát szeretném idézni. „Aki egy nőt úgy szeret, hogy annak élete jelen van az ő életében, a tekintetéből világító Te az örök Te egy sugarába engedi bepillantani.”

Csontos Márta

CSONTOS MÁRTA (1951) tanár, költő, irodalomtörténész. Legutóbbi kötete: *Égbe szórt emlékmagok* (Cédrus Művészeti Alapítvány, 2025).